

איך מנתחים על כל דבר האם הוא מוקצה – ואיזה רמה של מוקצה

בשיעור שלפנינו נלמד בס"ד את הנוסחה שתנחה אותנו לכוון נכון בכל דבר האם הוא מוקצה או לא.

ראשית ניזכר ברעיון של מוקצה: דבר שהיעוד של הוא למטרה המותרת בשבת, אינו מוקצה ומותר בטלטול לכל צורך.

כלי או חפץ שהיעוד שלו הוא למשהו שאסור לעשות בשבת, אבל ניתן לעשות בו גם פעולות מותרות, וזה סוג כלי שלא מקפידים לא לעשות משהו אחר מהיעוד שלו. הכלי הזה נחשב כלי שמלאכתו לאיסור, כלומר שהוא מוקצה קל יותר, שאסור לטלטל אותו לצורך הכלי המוקצה. אבל מותר לטלטל אותו לצורך גופו או מקומו של הכלי, כלומר מותר לטלטל את הכלי בשביל לעשות שימוש המותר בכלי או אם זקוקים למקום שבו נמצא הכלי.

ויש סוג של דברים שהאדם מקצה אותם משימוש לגמרי, כיון שאין להם שום שימוש בשבת. וזה יכול להיות באחד משני אופנים: א. משהו שהוא כלי או אוכל, אבל היעוד שלו הוא למלאכה שאסור לעשות בשבת, ומקפידים להשתמש בו רק ליעוד שלו, וזה נקרא מוקצה מחמת חסרון כיס. שהוא ממש מוקצה חמור שאסור בטלטול כלל. ב. משהו שהוא לא כלי ולא אוכל, והשימושים שבד"כ עושים איתו הוא לדברים אסורים, וזה נקרא מוקצה מחמת גופו – כלומר שבגלל האופי שלו שהוא לא משהו שהוא בר שימוש בשבת, מקצים אותו לגמרי, ואסור לטלטל אותו כלל, אלא א"כ הוא בגדר 'גרף של רעי' – כלומר שהוא עושה ריח לא נעים וכדו', שאז מפני כבוד הבריות התירו לסלקו.

והסוג האחרון, אלו הם חפצים וכלים המותרים בשימוש שיעדו אותם לשמש מוקצה, וזה נקרא בסיס לדבר האסור. כלומר אם מניחים מוקצה על גבי מדף וכו', אם מתכוונים שהמוקצה יהיה שם בשבת, אזי המדף מתבטל למוקצה ונהיה כמוהו, ואז גם אם איכשהו המוקצה כבר לא יהיה על המדף במהלך השבת, המדף עדיין ישאר מוקצה.

השאלה שאנחנו צריכים לשאול את עצמינו בכל דבר האם היעוד של הדבר הזה מותר בשבת. האם התשובה היא כן, כלומר שהיעוד של הדבר עליו אנו מבררים הוא יעוד שמותר בשבת, בוודאי שהוא אינו מוקצה.

ואם היעוד של הדבר שלפנינו הוא למשהו שאסור לעשות בשבת, זה עדיין לא אומר שאסור לטלטלו בכלל, אלא נבדוק האם מקפידים בד"כ להשתמש עם החפץ הזה רק לתכליתו האסורה, או שלא מקפידים על כך. ואז הוא יקבל את ההקלות של כלי שמלאכתו לאיסור.

ואם הוא לא אוכל ולא כלי, אין לו שם של חפץ. והשימוש הנורמלי שעושים איתו הוא למלאכה אסורה. אז הוא מוקצה חמור – מוקצה מחמת גופו שאסור לטלטלו כלל. אלא א"כ הוא גרף של רעי.

להלן נמנה דוגמאות שכיחות בלי לנתח אותם... את זה נשאיר לך. כדי לפתוח את המחשבה. מומלץ לעיין בספר הלכה של הפוסק איתו אתה הולך, וכך לקבל את התמונה הנכונה ביחס לכל מוקצה:

מקלף ירקות, מברשת שיניים, תרסיס קוטל חרקים, טלפון נייד, מאוורר, תפילין, חול, אבנים, סבון מוצק, אבקת כביסה – השאלה האם יש עליהם תורת כלי – מחלוקת. מאכלים שונים לא מבושלים. קטניות בפסח. קליפות ביצים אגוזים פיצוחים. כסף. כרטיס מגנטי. תרופות. **בהצלחה!**